

Barcelona 23 de setembre de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX Núm. 2466 :-: 15 cts. :-: Atrassats 30

EL BON CICERONE

—Les festes de la Mercedes de este año las encontraréis magníficas. Nuestro alcalde, el barón de Viver, que Dios guarde, no ha omitido gastos. Todo está asfaltado.

Teatre Còmic

L'èxit dels èxits

La grandiosa revista

Joy-Joy

Totes les nits

*Dijous, dissabtes i festes
a la tarda*

BICICLETES
MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Els *menús* més deliciosos són els
del restaurant

Grill-Room

Escudillers, 8 :: Café - Bar - Restaurant

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL M'G, 20 :: BARCELONA

El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

PREUS MODERATS

Fotogravats

Vda. de P. Bonet

Reproduccions artístiques

Tallers: Aribau, 9, interior

Barcelona

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

LA FESTA MAJOR DE LA CIUTAT

ostès no es recorden pas de les festes de la Mercè? La Mercè era la festa major de Barcelona. La ciutat aquell dia es sentia poble, i els vells carrers, els gremis i els camps vorans s'enganaven. Els carrers, amb tires de paper de colors; els gremis amb els trajos espeterrants, i els camps amb envelats. Hi havia fires, els pinxos anaven a parar tots al carrer d'Amàlia, i sempre s'inaugurava alguna cosa: una font, un carrer, un edifici. L'Ajuntament sortia en corporació amb el mateix garbo que si fossin els Tres Tombs, i les noies estrenaven uns trajos nous, es divertien força i sempre tenien quelcom per contar de la festa major de la ciutat.

Ara tot això s'ha acabat. No hi ha ni festes, ni inauguracions, ni envelats. La festa major de la ciutat passa com una exhalació, i no ens en adonem quasi. Es pot ben dir que les festes desaparegueren amb l'Ajuntament d'abans del cop d'Estat. Sembla, doncs, que estiguem tristos, com si se'ns hagués mort algú de la família, com si no anéssim bé d'armilla, com si ens passés una gran desgràcia. Les festes aquelles que hi hagueren quan s'inauguraren els fanals falquesians del Passeig de Gràcia, sembla que no han de tornar mai més. I, no obstant, totes les altres ciutats de la península, guarden les dates de les festes clàssiques. València, les seves fires; Sevilla, la seva Setmana Santa; Madrid, Sant Isidre, llaurador... I, fora de les fronteres, el benaurat París, té el 14 de juliol...

Amb el bonic que hagués fet aquest any que l'Ajuntament hagués sortit com els Tres Tombs!

Ho sentim molt, molt, però molt. Les festes ens fan molta falta, ens estaven fent molta falta... No comprenem com és que s'hagi deixat caure la data essencialment barcelonina d'aquesta manera! La Mercè!

—Ens casarem per la Mercè!—es deia.

—O el batejarem!

—O li posarem el vestit llarg!

I no s'havia arribat a dir: "L'enterrarem per la Mer-

cè", perquè aquestes coses no es sap mai quan succeiran. Ara, res de tot això. Ni llums pels carrers, ni inauguracions de carrers, ni cap monument, ni cap motiu d'esbarjo popular. Res. La gent s'ha vist pel carrer i amb un somriure pietós, s'ha dit: "Psch! Miri, la Mercè!", com aquell que diu: "Van molt malament els negocis", o "L'acompanyo en el sentiment".

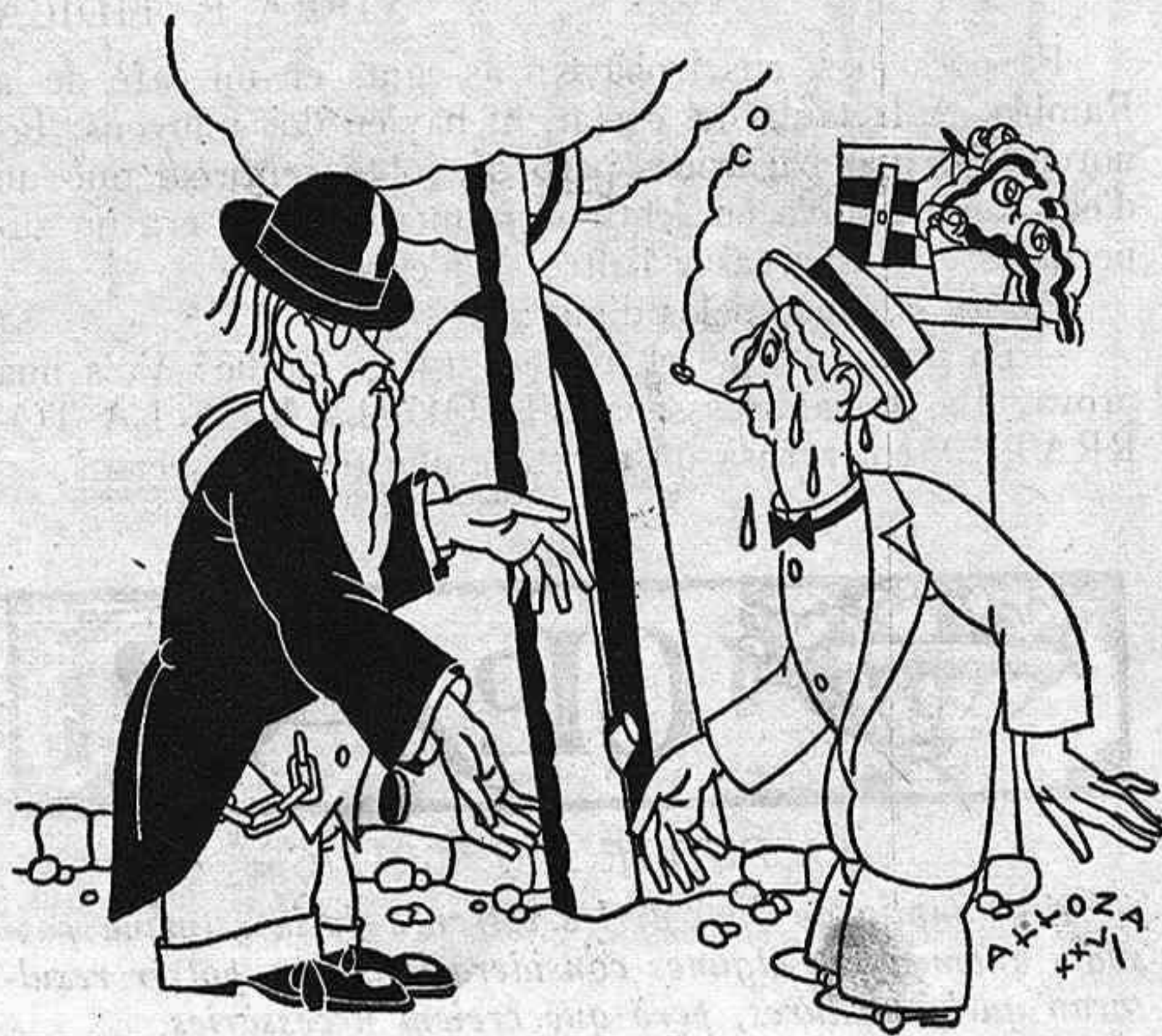
La ciutat volia festes. Ja era hora de què la vegéssim somriure, de què la vegéssim optimista... No les hi han donades. Ho sentim molt. Tan bonic que hagués fet dir-nos d'un cop, ara, per la Mercè, el plànol definitiu de la Plaça de Catalunya, quin dia s'acabaran els aldarulls tramviaris i l'Exposició de Montjuich! Però, res, no se'ns ha volgut dir res, ni s'ha volgut festejar res. Ens sap greu. Tan bé que ens escauria ara una festa major com la de Sant Isidre, llaurador.

FRANCESC MADRID.

AQUEST NUMERO HA ESTAT

VISAT PER LA PREVIA

CENSURA GOVERNATIVA

LES POBRES VICTIMES

—Però, què me'n diu d'aquesta calor?

—Què vol que li digui? Es veu que els elements estan contra nosaltres,

LA DISTANCIA

L'escena en un vagó de tercera, del tren, a la nostra costa de Llevant. Un alcalde vilatà torna de Barcelona on ha anat amb motiu d'una gran solemnitat. Dos xicots conversen animadament, oblidant que hi han penyores a pagar. L'alcalde creu haver de reptar-los. Ells, es mig excusen a base de la seva joventut.

—Es que em sembla—reprèn l'alcalde—que hi ha una distància entre la joventut i la bestiesa.

—Sí, senyor, fa un dels xicots.

I, interposant un metre desplegat, afegí:

—Vegeu, són justament 60 centímetres.

QUI VOL UN AUTOMOBIL?

Són cada dia més entre nosaltres els qui resten desapercebuts per l'alterabilitat d'humor de la Fortuna.

Aquesta divinitat, que s'agrada del de casa fa uns quants anys, es mostra ara cada cop més esquerra i morna.

Tothom sap que molts dels rics que s'acuitaren a posseir un cotxe de més o menys valor, han hagut de reduir llur ambició i prendre un vehicle d'un preu menor o suprimir-lo. Però el que molts ignoren és el que esdevingué en una barriada industrial de la nostra urbs, fa el temps precis, perquè no sigui vell el comptar-ho.

Un burgeset que anà a menys, després de cercar inútilment qui posés preu a son modest "Ford", del qual volia desentendre's féu anunciar a tot el barri que l'endemà, a les cinc hores del matí, qui primer hi fos, podria emportar-se'l d'un lloc determinat, on l'abandonaria. I quin astorament quan a l'hora fixada de l'endemà, veié setze automòbils esperant el canvi d'amo!

XIFRA FATIDICA

Fa pocs dies, ens trobàvem asseguts en un cafè de la Rambla. A la taula del costat, hi havien dos minyons. Ignorem del què parlarien, però de sobte sentírem que un d'ells s'esgarriava en sentir el número 13. Sí, era un supersticiós com una casa; l'altre se n'enreia.

Per fi, el supersticiós digué:

—Tu no creus que el número 13 és fatídic? Vols una prova? La setmana passada L'ESQUELLA DE LA TORRATXA em refusà un sonet perquè tenia 13 versos.

EL PUDOR DEL CRITIC

Amb motiu de dues de les estrenes de la setmana passada, anem a fer algunes consideracions que potser resultaran quelcom dures, però que creiem necessàries.

Al "Tivoli", la companyia de l'eminent Enric De Rosas—un dels pocs actors que de debò es mereix el qualificatiu d'eminent—, ha estrenat un drama d'en Giralt i en Capdevila. A l'"Español", la companyia del simpàtic Santpere, ha estrenat una comèdia de l'"Amichatis".

El drama d'en Capdevila i en Giralt és una obra definitiva i de bellesa magna. En el teatre espanyol contem-

porani, exceptuant les d'en López Pinillos, no coneixem res de tant magnífica intensitat. Es un drama terrible, cruel, escrit de mà mestra.

No obstant, alguns crítics, alguns pobres diables que aquí fan de crític, s'han escruixit del llenguatge que s'emplea en l'obra.

Suposem que un home que, aturmentat per la passió que sent per una dona, destruït per aquesta passió dolorosa, no pot tenir el plàcid i xistós humor d'un senyor cursi que vagi al Ritz a prendre el te, o d'un noi d'aquests que porten uns pantalons que semblen faldilles—se n'haurien de donar vergonya!—i van a l'"Excelsior" a ballar el "charleston".

Creiem que no poden parlar el mateix llenguatge els personatges d'un drama d'en Capdevila o l'"Amichatis", que les del carrincló Linares Rivas, posem per cas, perquè en Capdevila i l'"Amichatis" han arrancat la seva obra a la realitat. En el teatre les coses, per fortes que siguin, s'han de dir d'una manera clara. En el teatre la valentia és, o ha d'ésser, una valor primària.

I parlem ara de l'obra de l'"Amichatis" estrenada per a inauguració de la temporada de l'"Español". Amb el pensament d'una novella de l'humorista hongarès Jenő Heltai, l'"Amichatis" ha escrit una bella comèdia que es titula "Les mitges virtuts".

En l'obra no hi han calçotets, no hi han llits, no hi ha cap mena de brutícia escatològica en el llenguatge. "Les mitges virtuts" és obra d'artista i de gran comediògraf. El públic de l'"Español" l'ha rebut molt bé. Però què diuen que el públic de l'"Español" sent una marcada predilecció per ço brut? L'estrena d'aquesta obra de l'"Amichatis"—que, vulguin o no quatre mones a les que han arrancat les glàndules, segueix essent el nostre primer autor dramàtic—, demostra el contrari.

A veure si l'empresa sap aprofitar la lliçó.

S. E.

EL BITLLET D'ANADA I TORNADA

En Ramon es troba al cel ja fa tres anys, i, com que s'hi avorreix molt, un dia demana audiència al Pare Etern.

Ja en presència del Senyor, aquest li pregunta:

—Què desitges, Ramon?

—Senyor—contestà aquest—, estic ja cansat d'estar al cel.

—I això, Ramon—preguntà Déu estranyat.

—Sí, estic cansat de cantar sempre la teva alabança.

—Doncs, què vols?

—Desitjaria tornar a Barcelona. Ah!, si vós coneixieu la vida tan divertida que allà s'hi porta!...

—Bé—féu Déu—; vés-te'n a trobar l'àngel Gabriel, i demana-li de part meua un bitllet d'anada i tornada per Barcelona, i d'una duració de quinze dies.

En Ramon, amb el bitllet, emprèn el viatge a Barcelona. Aquí disfruta alegrement.

L'últim dia de la seva estada a la ciutat comtal, un amic el troba a la Plaça de Catalunya admirant les famoses obres.

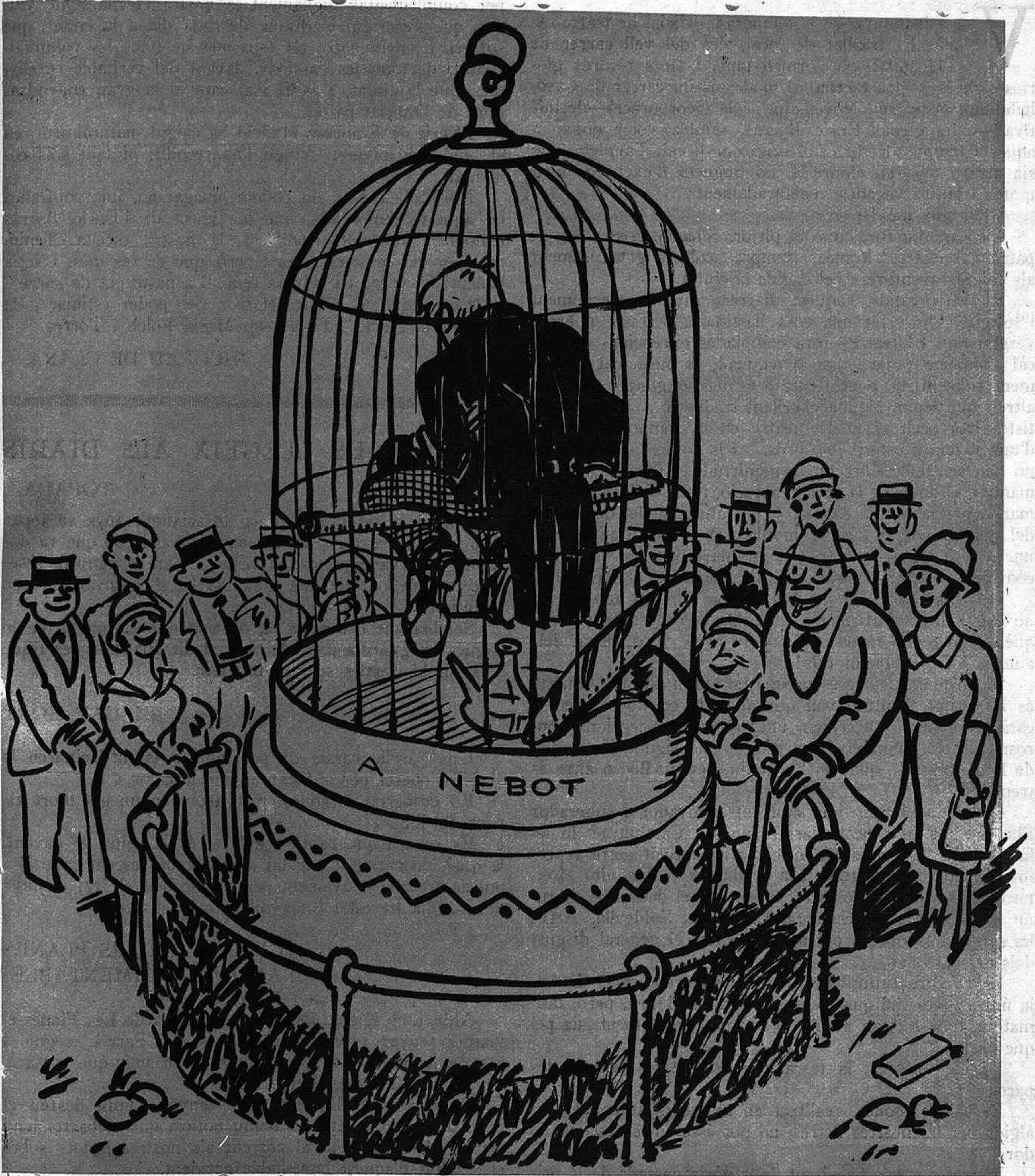
Al veure'l tan capficat, li diu el seu amic:

—Què tens que estàs tan trist?

—Ai, amic meu!,—contestà en Ramon—com no haig d'estar-ho, si per més que he cercat no trobo ningú que em vulgui comprar el bitllet de tornada.

EL TEATRE CATALÀ

LES FESTES DE LA MERCÉ

Atraccions a la Plaça de Catalunya...
Vagin-hi, que es divertiran! Es al cantó
esquerre. Demanin un guia.

EL TEATRE CATALÀ

Va a inaugurar-se la temporada oficial de teatre català. El trasllat de local, des del vell carrer de l'Hospital, on dormen tants i tants records gloriosos de la nostra escena, al moderníssim carrer de Casp, habilitant el teatre "Novedades" i la incorporació—definitiva?— del genial Enric Borràs, sembla voler donar a aquesta temporada tot el prestigi que li cal. Tantdebò que sia així, i que, en cloure-la, no tinguem d'exclamar com tantes i tantes vegades, malauradament:

—Un any més!

I encara no fóra això el pitjor. S'ha de creure que el patriarcal teatre "Romea" sempre acolliria generosament als caiguts aventurers pel cor de la ciutat...

El teatre català d'aquests darrers anys, i especialment l'"oficial", ha estat una cosa llastimosa, i d'una pobresa vergonyant. El teatre—fora comptades excepcions que no cal anomenar—que tenim actualment, és purament i netament vuitcentista. Sort, i encara és més vergonyós per nosaltres, que tenim alguna excellent traducció... Els noucentistes han occit el nostre teatre en la somnolència senil d'una joventut estèril i absurda... Els nostres universitaris no han sentit la vibració, la inquietud, el turment, la humanitat, el dolor de la seva generació, i han oblidat de plasmar-la per la nostra escena. I, per altra banda, desgraciat del qui ha volgut trencar motllos! No li ha quedat sinó un dels dos únics camins: o guardar-ho, o no fer-ho. I com una grotesca paradoxa, se li ha mostrat el Paralel.

Però amb tot i el que se'ns pugui dir, no acceptarem de cap manera l'afirmació que s'ha fet massa sovint de què, si no tenim teatre, tothom en té la culpa, llevat dels autors. Fals, netament fals!

Si no tenim teatre és perquè no tenim autors. Aquesta és la veritat. Naturalment que això ho considerem en el caràcter general i acceptem unes quantes excepcions honorables. Però, tanmateix, per estrets que siguin els cercles de l'"oficialitat", quan hi ha motiu, per un lloc o altre es trenquen.

Quina inquietud, quin ambient renovador i superador s'ha produït en aquests darrers anys a Catalunya? Ja ho haveu vist: la temporada oficial s'ha succeït entre repertori de l'any 1880 i 1900, i la producció de Joaquim Montero i Josep Maria Folch i Torres. Tot el demés ha tingut un valor secundari. Sagarra, Capdevila, Soldevila, Artís, ha servit a l'empresa per amàrir, entre el general disgust dels del patronat.

El "Teatre Intim" de l'Adrià Gual, representa de fet, la única inquietud que hi ha hagut a Catalunya, però, tanmateix, ha estat tan migrat el seu desenrotllament, sia pel que sia!...

Hi ha, després, la tasca dispersa de les temporades parcials...

El balanç, doncs, realitzat en moments autènticament àlgids per les nostres lletres, no pot ésser més desconsolador.

El teatre català ha viscut de la gòria passada de la primera empena, de la segona generació del teatre nostre, de la generació de "Terra baixa".

Què s'ha fet d'aquell espiritual neguit de començar el segle, quan es traduïa "Espectres", "La campana submergida", "La intrusa"; quan Ibsen i Hauptmann turmentaven la intel·ligència de la nostra joventut i Sòfocles era un ideal bàsic?...

Ara mateix Francesc Madrid demana en aquestes planes mateixes, una reacció contra el ruralisme poca-solta i absurd, que omple la nostra escena, en un magnífic mo-

ment de vibració. Era demanada l'anti-"Terra baixa", no per anular la producció guimeriana que fóra absurd, sinó per complementar dignament la nostra escena. Que vingui, que s'escrigui el drama de cada dia a la ciutat, que sofreix i pateix entre els espasmes de totes les voluptuositats i de totes les passions, davant del veritable ruralisme. Que la ciutat, a la fi i al cap, és la gran engendradora de l'esperit pairal.

El crit de Francesc Madrid ha caigut, naturalment, en el buid més pregon. Ningú l'ha recollit, ni tant sols comentat.

Nosaltres tenim, no podem amagar-ho, una confiança en aquesta temporada, que la figura de l'Enric Borràs ennoblirà, sobretot, *ennoblirà*, la nostra escena. Tenim més por dels nostres autors, però, que de res més. I seria lamentable veure en Borràs fent "La pastoreta de sucre", o "El rei que va perdre el tron per poder estimar a la marinereta gentil", d'en Josep Maria Folch i Torres.

NICOLAU DE CLARA.

EL QUE ES LLEGEIX ALS DIARIS

TOPADA

Ahir a la tarda una dona de seixanta anys va topar amb un guarda-rodes. A conseqüència del cop que va donar-se se li va esquinçar el vestit, i com és natural, ensenyà part de ço que una dona no ha d'ensenyar sinó en la intimitat.

Sembla que l'Alcaldia ha ordenat que durant el dia hi hagués un guàrdia urbà de punt al dit guarda-rodes i que a la nit hi cremés sempre un llum.

EL GAT MORT

Una parella casats de poc, ahir a la nit deixaren la finestra oberta per sufocar un xic la calor.

En despertar-se aquest matí trobaren un gat mort als peus del llit.

Es suposa que l'autora del fet és la veïna de davant, la qual havia tingut amistat amb l'home rescent casat. La policia treballa activament per a descobrir el fet; el jutge de guàrdia ha estat tot avui instruint l'afer.

TORNANT DE LES PLANES
:: ACCIDENT LAMENTABLE

Ahir, amb el tren de les 6.30 tornava de Les Planes el viatger senyor Josep Cunill. En ésser a Sarrià, tregué el cap per la finestreta per a saludar a un amic que passava. El vent se li endugué el barret.

En arribar a Barcelona, el senyor Cunill desfèu el camí a peu. Fins ara no tenim notícia que el barret hagi estat trobat; tindrem al corrent als nostres lectors sobre el resultat d'aquest lamentable accident.

L'AMOR ES CEGO

Ahir al vespre, una parella festejava al balcó del tercer pis de la casa que fa cantonada als carrers de la Diputació i Clarís. Pel carrer passà un automòbil amb tanta velocitat, que el pobre festejador va ésser revolcat. La noia al veure el seu amor per terra, sofrí un atac. Sortosament, el xicot no rebé altres danys que un esquinç als pantalons i uns quants esquitxos de fang.

A UNA BELLA AMIGA QUE ES DIU DIGNA

Tenu totes les gràcies i en sou digna del tot.
No podeu ésser més bella i també en sou ben digna;
per mi sou la més alta i més clara flor del brot
del roserar del cor i us sê dolça i benigna.

Us he vist tant excelsa què m'heu meravellat,
us he vist tan divina que el cor glateix encara
i sou digna de tots per la vostra bondat,
car la bondat us surt feta llum a la cara.

Us he vist fins a l'ànima vessanta de claror;
us he vist com l'estrella que a la nit el pas signa
i jo voldria ésser com un Nostre Senyor
perquè us en sé ben digna.

No desitjo cap glòria si no ha d'ésser per vós;
totes les meves coses per vós són tan petites
que resten enfosquides davant de les clarors
de vostres dignitats tan infinites.

Us sê bona, tan bona que no ho sabria di:
per mi sou l'hort tançat i la font segellada
que Salomó cantà en la serra del Gaddí
i com la seva Esposa mereixeu ésser amada.

Car sou digna, ben digna de tota ma fermor
oh estrella dolça i clara que el pas en la nit signa
i jo voldria ésser com un Nostre Senyor
perquè us en sé ben digna.

SALVADOR PERARNAU

ELS QUE NO HI SON

No tots els homes que cada matí es lleven, no tots
els que pel carrer veieu, viuen la vida que els
homes que ho són, deuen almenys voler viure;
jo us en diré quatre paraules d'una mena que jo en sé i
que en dic "els que no hi són".

Generalment són dependents de cases de comerç, que
a força d'anys i de cops de raspall, arriben a ocupar un
càrrec, mes sense ésser envejats de ningú.

Quasi tots tenen, o es creuen tenir, un mal o altre,
això quan no en tenen dos, i els sentiríeu parlar de remeis
i malalties com el més saberut dels metges i un no entén
perquè tant d'afany de viure, si al món cap illusió hi
tenen.

De l'amor i l'amistat, els pobres, no coneixen els lla-
ços; si els parles d'estimar, et diuen:

—No hi he pensat mai.

Com si pensar poguessin.

No els hi plau la música, ni el cant, ni res; anar d'ex-
cursió, per ells, fa tonto; pujar pels alts, mareja, i de pà-
tria no els en hi parlis, que a ells els hi és igual una o
altra bandera.

Quan el burgès no hi és, que mal en diuen, mes quan
els mana, com ajupen, i si els demés no hi són, com el
llepen!

Quan dels obrers parlen, ho fan amb to de despreci:

—Uix, americanes blaves!

Com si entre ells no s'hi trobessin els homes de fort

esperit i noble ànima! I si una cosa els agrada, és fer
grans tiberis, menjar molt i gras, omplir la panxa i prou.
I els sentiríeu les facècies d'un matí de diumenge, com-
prant llagosta barata, o regatejant al comprar un gall a
una pagesa.

I així viuen un any i altre, sense donar pena ni glò-
ria, sense cap illusió en el viure (i si alguna cosa fan sen-
tir als demés, és llàstima que és el menys que pot fer
sentir un home).

JOSEP ROSELL.

QUE NO S'EQUIVOQUIN

—Per què et deixes el cabell tan llarg?

—Perquè no em prenguin per una dona.

LES FESTES DE LA MERCE D'ENQUANY

En Rius i Taulet des de l'altre món: Qui us ha vist i qui us veul Ara hi han més diners... però la gent no sap divertir-se!

LES OPINIONS DE PRUDENCI BERTRANA

Quan aquest subjecte que respon al nom de Prudenci Bertrana i es dedica a la crítica (*sic*) per a eliminar el fel que porta dintre va publicar una novella infame, nosaltres li dedicàrem una crònica que estàvem segurs que no oblidaria. I, en efecte, no l'ha oblidat. Traduirem aquí alguns paràgrafs de la crònica que tant va coure a l'autor de "L'auto del senyor Moixet", l'alcaloide de les comèdies dolentes.

Dèiem nosaltres, parlant del "Jo" d'en Bertrana:

"La lectura d'aquest llibre mesquí és indignant i in-noble, per la rancúnia que s'adverteix en ell, per la mala fe, per la bandarrereria, per la complascència amb què el seu autor fa del protagonista un ent menyspreable, ridícul i amoral. Tot, en "Jo", és petit, mesquí, brut, tèrbol, rampló, miserable.

"Literàriament, no té tampoc gran valor la novella. En Bertrana és un escriptor reflexe, de personalitat em-matllevada. S'ha fet a l'ombra de Marian Vayreda i és Marian Vayreda vist en un mirall d'aquests que contrafan i caricaturitzen la figura."

Aquestes paraules, justes i sinceres, no ens les podia perdonar aquest sac de vanitat i de verí que és en Prudenci Bertrana. Així, quan nosaltres—acompanyats del nostre estimat Cassimir Giralt—hem estrenat una comèdia, ell, en Bertrana, ens ha clavat una cossa. Això no ens estranya. No esperàvem altra cosa que una cossa.

En Bertrana devia sofrir un atac de bilis al veure que un actor de l'alta categoria d'en De Rosas ens estrenava una comèdia, i que aquesta comèdia era aplaudida i tenia èxit. Això no ho podia pair l'autor miserable de "Jo", que és home que no pot pair els èxits d'altri. Era necessari que es purgués. Efectes de la seva purga fou la crítica (?) de la nostra obra.

Nosaltres, que hem estrenat uns 80 actes sense que hagin fracassat com els d'en Bertrana, no tenim la costum de contestar als crítics quan aquests es dignen opinar sobre les nostres obres. No ens creiem tampoc amb dret a fer-ho. No obstant, avui, per única vegada, trenquem aquesta costum. I és que avui no es tracta d'un crític, sinó d'en Bertrana, és a dir: d'un home que ha rebentat les comèdies de tothom; d'un home mediocre, rancuniós i de baix instint.

No és que no podem tolerar les opinions d'en Bertrana, és que no podem tolerar la grolleria de ningú. I, per última vegada, posem el nom d'aquest home indesitjable en la punta de la nostra ploma.

En Bertrana és l'humorista formidable que, parlant d'un *auto*, té imatges tan subtils i delicades com aquesta: *Quan arrenca sembla la descàrrega d'un water-closset*. És el comediògraf que, durant els tres actes d'una comèdia seva, parla continuament de polls, puces, escarbats, xin-xes, etc., etc. Aquest de la brutícia és en el teatre, un element enternidor i elegantíssim. Però això no ho podem tirar en cara a l'autor de "La dona neta". Cada autor escolleix els temes més afins amb la seva manera d'ésser. En Bertrana és l'home que se'n va a un amic seu, director d'un periòdic humorístic, demanant-li l'accepti, per caritat, en la redacció... per a després suplantar a l'amic, oferint-se a l'amo per menys diners.

En Bertrana és l'home que sent un dolor vivíssim al veure que els seus companys, treballant, viuen bé, vesteixen bé, i poden tenir un compte corrent en qualsevol Banc. Això l'omple de fel i de vinagre. Això l'omple d'odi

a tot i a tothom. Així ell ha fet una professió l'amargar la vida als demés. Ell, l'home lent i premiós, que per a escriure un article (?) necessita tres dies i tres exemplars de "La Vanguardia", per a entretenir-se omplint de tinta totes les o o del diari!

Aquest és l'home que, per enveja, per rancúnia, per excés de bilis, ha pagat amb cosses i abjectes insults la bondat que per ell han tingut els demés.

Sortosament, en Bertrana és un home vell i atrabiliari i no podran durar gaire les seves escomeses.

Nosaltres prometem no ocupar-nos més d'aquest subjecte menyspreable.

LLUIS CAPDEVILA.

NO DEIXEU DE LLEGIR TOTS ELS DISSABTES La Campana de Gràcia

MUTILACIONS

Fa ja moltes setmanes que una de les quatre belles estàtues que flanqueixen el monument de Güell i Ferrer, fou escapçada, amb dany greu de l'ornament públic i del bon nom de la nostra ciutat; fa uns quants anys que els magnífics baixos-relleus i altres treballs artístics en bronze, del monument de Colomb, foren trets dels seus llocs per tal de procedir a la completa restauració del mateix; fa no sé quants quinquenis que varies efígies del Parc de la Ciutadella es vegeren mutilades, segurament per alguns petits salvatges barcelonins, i fins al present ningú no s'és cuidat de què desapareguessin de la via pública aqueixes veritables mostres d'incultura ciutadana.

Comprenem que ara que l'obra colossal d'embelliment i urbanització de la Plaça de Catalunya absorbeix l'atenció pública, la Junta de Museus, la Comissió Municipal de Cultura, les Acadèmies d'Arts, Lletres i de Belles Arts, el "Reial Círcol Artístic", l'"Agrupació d'Aquarellistes", la d'"Arquitectes", la de les "Arts Decoratives" i altres entitats que tenen al seu càrrec el progrés i l'expansió de l'Art, no es fixin en el ridícul que ens fan fer aquelles petites mutilacions incivils que es troben a cada moment passejant per Barcelona, i que provoquen en els forasters més d'una ganyota significativa; però tanmateix seria de raó que, deixant al senyor Nebot tota la inventiva i tota la independència de criteri que li cal per a reixir en l'empresa magnífica que es porta entre mans, es fixessin una mica en els petits detalls que havem assenyalat.

No vull parlar del famós xato del Parc, al qual un roc barbre va deixar sense nas, de nou en nou; ni de la desapareguda estatueta de la Victòria, que figurava en el monument de Rius i Taulet, ni de la fulla de l'espasa que duia l'almirall Roger de Llúria, la qual va volar com una ploma, ni de la tràgica expressió de la cigonya de la falla, quin bec formós fa una pila de temps li fou arrancat de socarrel... perquè, de fer-ho, m'aniria encongint de ver-

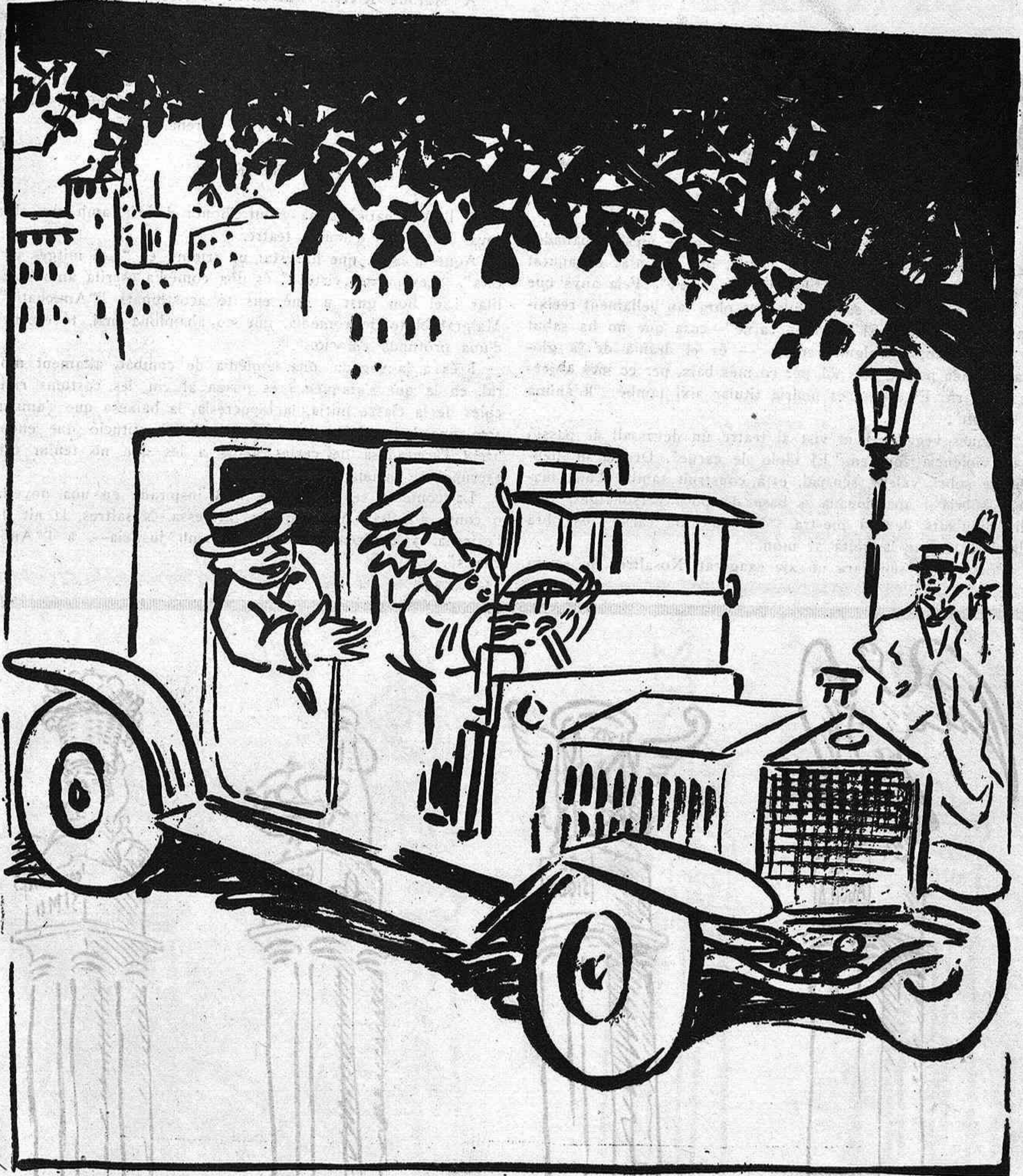

gonya i em passarien les ganes de fer brometa; en tinc ben bé prou amb agafar-me amb el monument de Colomb, que és l'obra significativa de l'empenta artística de la ciutat comtal.

El monument a Colomb, una de les poques coses barcelonines que s'imposen a l'estranger, hauria d'ésser cuidat

i vigilat, com una peça d'orfebreria, sense que mai no hi manqués el més petit detall de la seva sòbria ornamentació; i, malgrat això, el tenim mutilat, polsós deslluït i abandonat, talment com l'*Arc de Barà* o el *Pont del Diable*, de Martorell, que ja cauen de vells.

Per què el monument a Colomb no troba el seu pro-

LA POR ALS EXCENTRICS

- A Sant Sebastià.
- Ep! No és pas l'americà aquell de París, vostè?
- No, home; si et dic als banys de Sant Sebastià.

factor com l'ha trobat la Plaça de Catalunya, encara que no sia de tanta empenta? Per què no es comencen mai les obres de restauració promeses d'aquesta joia monumental? Haurem de fer un plebiscit per a demanar que *el posin en valor*, com ara es diu? Si d'això es tracta, vull que la meua firma vagi a cap de llista, perquè jo hauré alçat la llebre. No sóc home que m'agradi les mutilacions.

C. ARBO.

TIVOLI

En Lluís Capdevila —que és un home més treballador del que sembla— i en Cassimir Giralt, han triomfat en aquest teatre amb el seu drama "El ídolo de carne". Feia anys que el teatre espanyol no ens donava una obra tan bellament reeixida com aquesta. "El ídolo de carne"—cosa que no ha sabut veure la miopia d'alguns crítics — és el drama de la glòria vençuda per ço més vil, per ço més baix, per ço més abjecte: la carn. El drama es podria titular així també: "L'ànima i la carn".

Poques vegades hem vist al teatre un devassall de passió i de violència com en "El ídolo de carne". Drama de llenguatge sobri, valent, sensual, està construït també d'una manera sòbria i apassionada a base de pocs personatges, tots ells dibuixats de mà mestra. "El ídolo de carne" és obra digna de donar la volta al món.

Potser això semblarà un xic exagerat. Nosaltres no estem

acostumats a èxits d'aquesta mena. Però ja en parlarem, i el temps—n'estem segurs—, ens donarà la raó.

En la interpretació, cal posar en primer terme, el nom del gloriós Enric De Rosas, un dels actors més complets que hem vist, qual tasca és digna de tots els elogis. L'Enric De Rosas encarnà el personatge d'"Eugenio Moral" d'una manera genial, com sols ho fan les eminències.

A Matilde Rivera, l'excel·lent actriu, mai l'havíem vist tan justa, tan aplomada, tan identificada amb el personatge. La senyora Ferrer és una actriu fins avui desconeguda per nosaltres, però a la que recordarem sempre pel sentiment i la realitat que ha posat en la interpretació d'aquesta obra.

Cal elogiar també, el treball dels senyors Mufiz i Martínez, i el de la gentil Mary-Esther Lerena.

F.

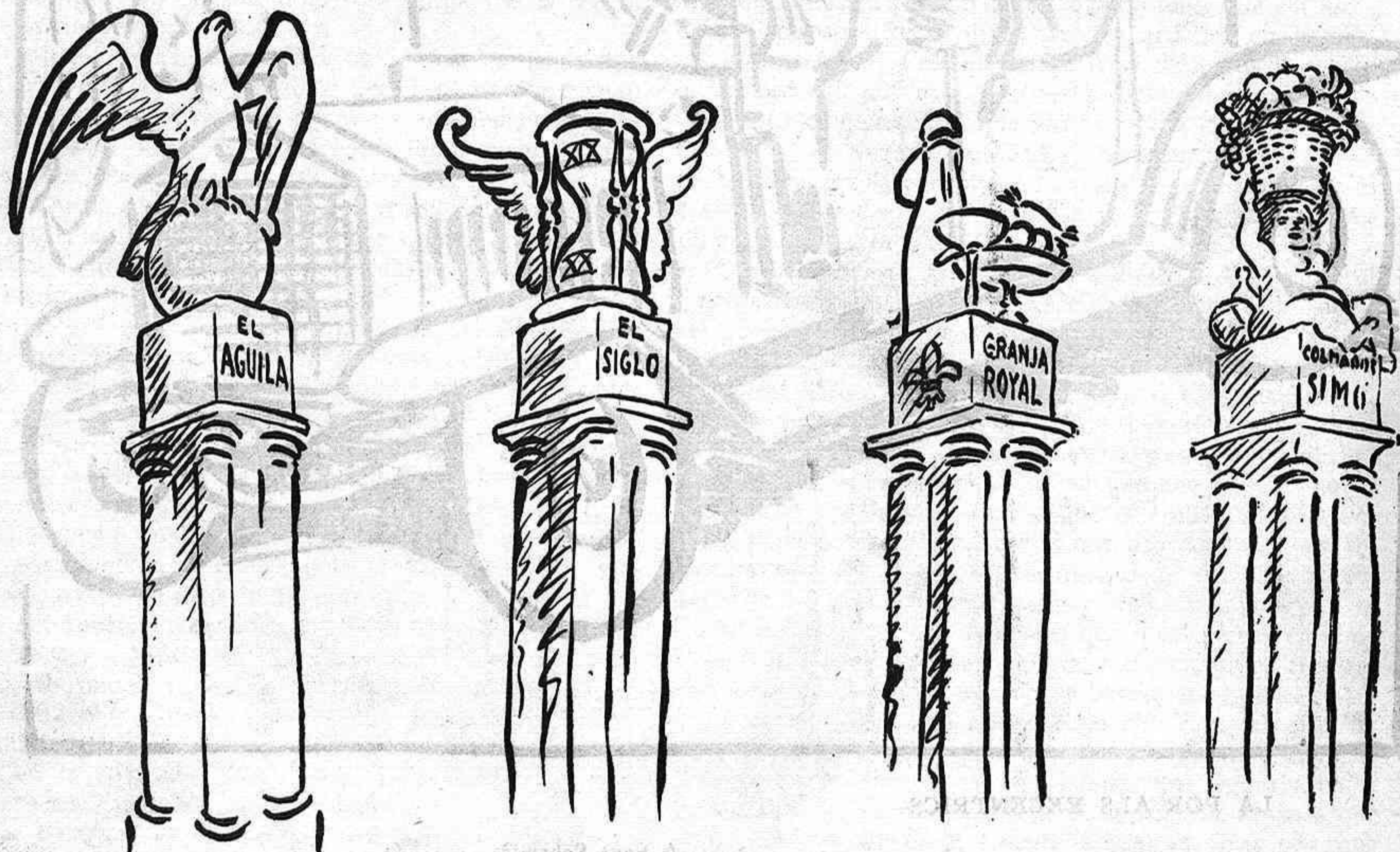
ESPAÑOL

A l'"Amichatis" li ha cabut l'honor d'obrir, amb una obra seva, les portes d'aquest teatre.

Aquesta obra, que ha estat un triomf, és "Les mitges virtuts". "Les mitges virtuts" és una comèdia escrita amb l'agilitat i el bon gust a què ens té acostumats l'"Amichatis". Malgrat el to de comèdia, que no abandona mai, té escenes d'una profunda emoció.

I és a la vegada, una comèdia de combat, altament moral, en la que s'ataquen i es posen al viu, les costums ridícules de la classe mitja, la hipocresia, la baixesa que s'amaga sota una honorabilitat mal entesa, la prostitució que encobreix l'honradesa de certes gents a les que no tenim cap escrúpol en saludar...

La comèdia se'ns diu que està inspirada en una novella o conte d'Heltai. Això no ens interessa. Nosaltres, la nit de l'estrena, aplaudirem—creiem que amb justícia—, a l'"Amichatis".

LA PLAÇA MES DIVERTIDA DEL MON

Sí, home; la de Catalunya!... Com que el senyor Nebot no sabia com rematar aquelles columnes...

I amb l'"Amichatis" als intèrprets, sobretot a la Visita López i a en Santpere.

GOYA

En Vidal i Planas, que és el nostre hoste, ha estrenat "Una casa bien", sàtira en dos actes i un epíleg. Potser no és "Una casa bien" una obra definitiva. Segurament no ho és. Però és una obra intensa, forta, bella en intencions. Ja n'hi ha prou. Avui més que mai l'obra d'art ha d'ésser obra moral. I al parlar de moral no ens referim a la moral de tothom, a l'establerta.

L'obra d'en Vidal i Planas, que potser està escrita massa de pressa—és l'únic defecte que li trobem—, és una bufetada formidable a l'aristocràcia. Això sol ja és digne d'elogi, aquí on tothom fa comèdies en què es canten les excel·lències de l'aristocràcia.

Molt correcta la interpretació.

APOLO

En aquest teatre ha passat la companyia Vila-Daví, debutant amb "Muntanyes del Canigó", la interessant obra d'Alfons Roure.

Molt èxit els desitgem.

"Associació Obrera de Concerts. Concert per la Banda Municipal.

Diumenge al matí, al teatre "Tívoli", la Banda Municipal donà un concert a l'"Associació Obrera de Concerts". Fou un gran èxit.

No hem de parlar, ara, de la Banda Municipal i del seu director Lamotte de Grignon. Amb la maestria habitual, interpretaren obres de Beethoven, Dukas, Wagner, Albéniz, Lamote de Grignon, Lamote de Grignon, fill, i Pierné.

BOB

FUTBOL

Altremet en coses de fútbol ja ens veiem amb cor amb els més "farrucos" que se'ns presentin. Bé en duien prou de pardalets al cap; que si farien això, que si farien allò, o el de més enllà, però els pobres asturians, varen haver de fer el moix i conformar-se amb una derrota més i la pèrdua d'una Copa.

I això que els nostres jugadors no eren el millor que tenim; ens vàrem haver de conformar amb el milloret que disposàvem i sense que fessin cap cosa de l'altre món, varen saber guanyar a aquells senyors que venien amb tantes agalles.

Sort que la cosa va arranjar-se el mateix vespre amb un suculent "tiberi" que tots plegats, vençuts i vencedors, varen fer a la "Maison Doré".

Per cert, que segons ens varen dir, diu que varen atipar-se convenientment per a fer-se desaparèixer el mal gust de la derrota.

Val més així...

* * *

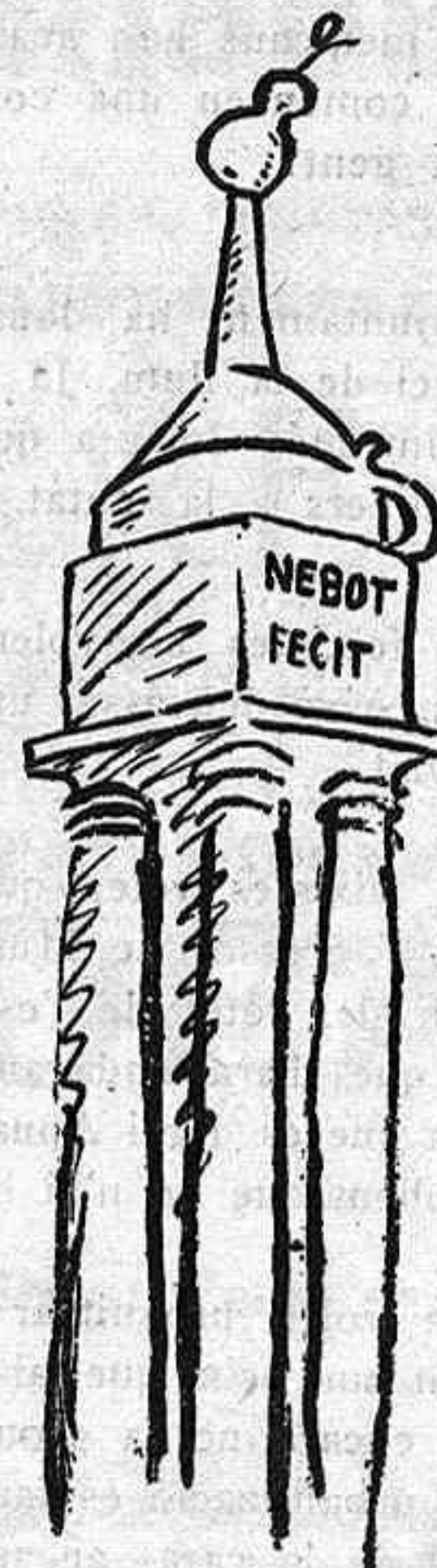
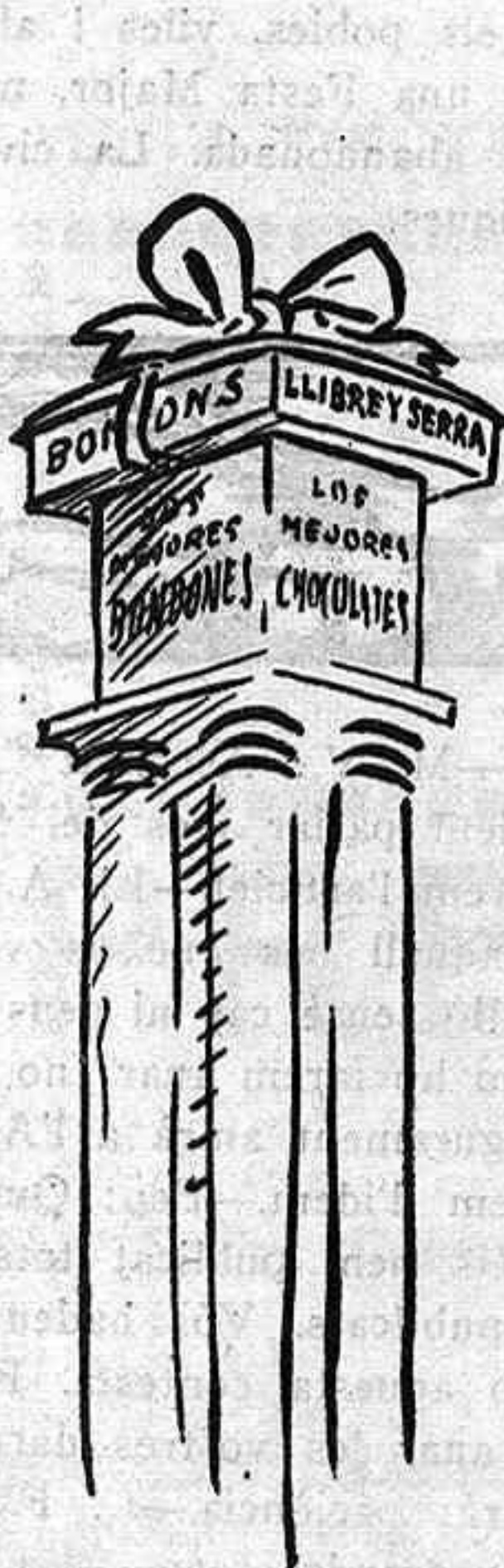
El "Barcelona" amb un equip d'estar per casa va empatar amb l'"Irún" i el va guanyar per 3 a 2.

Els de l'"Irún" varen tenir una inauguració d'"Stadium" molt dolenta, però fillets, no s'hi pot fer res més.

Si no en saben prou, que n'aprenquin...

NATACIO

Avui i demà passat hi hauran coses grosses a la piscina del

LA PLAÇA MES DIVERTIDA DEL MON

nosaltres li oferim aquest projecte.

"C. N. Barcelona". L'"Amateur de Viena" se les tindrà amb el "Barcelona" i us podem assegurar que serà qüestió de sucarnos-hi els dits.

Aquests de Viena, segons ens vénen dient els del "Barcelona", porten una dona que val un Perú. Diu que salta amb tanta lleugeresa, que no hi ha qui pugui passar-li la mà per la cara.

Tanmateix serà qüestió de veure-ho.

BOXA

No us heu enterat encara del rebombori que ha portat el combat Dempsey-Tunney, que amb tota seguretat s'haurà fet avui.

Després de tant d'enrenou per si podrien fer boxejar a Dempsey per al campionat del món, ara que ja el tenien engrescat (i que suposem que fins avui encara ho devia estar), li surten que si amb Tunney no, i amb Wills sí, etc., etc. Es clar que el resultat definitiu ha estat Tunney, sí, però el cas era de fer soroll.

Aquests boxadors si no poguessin armar escàndol no podrien viure; sort que després ho arregen tot a cops de puny.

Pel que toca a nosaltres a mida de previsió, procurarem no fer-ne gaire mullader, no fos cas que ens n'arribés algun de perdut...

Llàstima és que no podem donar el resultat del combat; si el poguéssim donar, seriem molt feliços i creiem que els lectors també.

Es tan interessant, avui com avui, en Dempsey!...

TEIXI.

Els mexicans han acabat les lluites contra els capellans i ara en comencen una contra els indis. Quan estaran quietes, aquesta gent?

✱

L'Ajuntament ha donat una nota dient que vol millorar el servei de la llum. Ja sabem com acabarà tot això: tenint una llum més dolenta que la d'ara, si és possible, i costant molts diners a la ciutat.

✱

Els feixistes no volen que els enemics del règim fugin d'Itàlia. Això deu ésser una mesura per a poder-los exterminar més aviat.

✱

Els feixistes volen que desaparegui el nom del poble on nasqué l'agressor de Mussolini. Una nit, els feixistes taparen el nom del rètol de l'estació i hi posaren el nom que ells volen que d'ara endavant dugui el poble. Se'n diu Avenyo i volen que es digui Apua-Carrera.

Trobem que no n'hi ha per tant.

✱

Ara volen urbanitzar la Plaça de la Universitat. Ens hi juguem un peix que això és cosa del senyor Nebot. Però, home, encara no fa prou coses.

La urbanització es farà—n'estem segurs—i ens costarà l'altre ull de la cara—encara n'estem més segurs.

✱

Al Passeig de Colomb, davant la Plaça de Medinaceli, hi ha un urinari que és un dels cataus de vici més formidable de Barcelona. Allí, hi han cada nit dotzenes i dotzenes d'homes

NI ELS GOSSOS

—Avui no ens podem divertir ni llegint la premsa.

cercant la més repugnant luxúria. I com si això no fos prou, fan tertúlies a grans crits, col·locats al mig del Passeig de Colomb; criden tant, parlant de les seves coses fastigoses, que des de l'altra banda de la Plaça de Medinaceli es pot seguir la conversa.

Cridem l'atenció per a què el qui ho pugui fer, ordeni l'enderrocament de l'urinari.

??

Avui és la Mercè, patrona de Barcelona. avui és la Festa Major de la nostra ciutat. Però, qui se'n adona? Tret de quatre festes de carrer, a Barcelona no es nota que sigui Festa Major. Mentre la Festa Major, festa típicament catalana, es celebra esplèndidament a tots els pobles, viles i altres ciutats, Barcelona on s'hauria de fer una Festa Major, magna, de gran capitalitat europea, l'ha abandonada. La civilització se'ns enduu totes les coses típiques.

Siveris: No va, el vostre dibuix.—M. V.: Acceptat "L'amor ens hi guiarà".—J. R.: No volem parlar més del tema del vostre article.—J. P. C.: Publicarem l'articlet.—Ll. A. V.: Més ensopit que vós en recordar aquell bes que us varen fer, hem quedat nosaltres en llegir allò sense cap ni peus que volen ésser poesies.—J. F. G.: No, no ho farem anar; no està prou bé. No us sembla?—E. A.: Segurament anirà a l'Almanac el vostre conte.—T. R. i J.: Idem d'idem.—Pep: Què us heu cregut de nosaltres?—N. M.: Us hem publicat tots els articles que dieu que no heu vist publicats. Vós badeu! El darrer ja va a les caixes, junt amb aquesta contesta. Esteu content?—Enric A.: No, no poden anar les vostres darreres poesies. L'altre, està acceptat i anirà: paciència.—C. F.: Sí, pot anar la fruita del temps. Passa a prendre reva.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

OBRA NOVA

JOAN SANTAMARIA

Quatre titelles i un ninot

Novel·la

UN VOLUM 8.ª PESSETES 4

ACABA DE SORTIR

MALLORCA

Album de fotografies de la famosa
Illa daurada

Recopilades per OLEGARI JUNYENT
Text Castellà-Català-Anglès
Preu: 12 Ptes.

LUIS CAPDEVILA

Las mujeres,
la noche
y el amor

NUEVA EDICIÓN Un tomo 8.º Ptas. 5

NOVEDAD

Henry Ford
en colaboración con
Samuel Crowther

Hoy y mañana

UN TOMO 8.º PESETAS 6

ANISSOS DE FRARE

XISTUS DE SAGRISTIA   Recopilats per MOSEN PIU
  UN TOM, PESSETES 1

PRESONS D'EUROPA

per F. GIRBAL JAUME

1.ª Serie: Pessetes 2

2.ª Serie: Pessetes 2

En premsa: 3.ª serie, LA BASTILLA

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliures del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL SENYOR ESTEVE CONTENT

—Les festes de la Mercè d'ara no són tan alegres com les d'abans, però jo ja estic content. Hi ha pau, molta pau, i a mi la pau m'encanta.